

Institutul
European
din România

JACQUES DELORS ȘI PRIMĂVARA EUROPEANĂ

MIHAELA-ADRIANA
PĂDUREANU

BUCUREȘTI, IUNIE 2024

Jacques Delors și primăvara europeană

“Allons, courage, le Printemps de l’Europe est toujours devant nous!”¹

Mihaela-Adriana Pădureanu²

Această opinie urmărește să prezinte unele dintre cele mai semnificative acțiuni inițiate de Jacques Delors de-a lungul carierei sale în vederea consolidării și dezvoltării unității europene. Având în vedere limitele de spațiu ale prezentei lucrări, demersul nostru nu este în mod evident unul de tip exhaustiv. Totodată, prin această inițiativă ne alăturăm și noi celor care i-au adus un omagiu acestui remarcabil politician european. Pe data de 27 decembrie 2023, la 98 de ani, a încetat din viață, Jacques Lucien Jean Delors (1925-2023), unul dintre cei mai însemnați politicieni europeni din a doua jumătate a secolului al XX-lea³.

Din perspectivă instituțională putem spune că Jacques Delors a avut o carieră impresionantă: a fost de trei ori președinte al Comisiei Europene în perioada ianuarie 1985 - decembrie 1994, fiind singura persoană aflată în această situație, până în prezent⁴. De asemenea, a fost și singurul președinte al Comisiei cu experiență de europarlamentar (1979-1981). Jacques Delors a fost ministru al economiei și finanțelor în Franța (1981-1984), în timpul primul mandat al președintelui socialist François Mitterrand⁵.

Fostul său șef de cabinet, Pascal Lamy, consideră că experiența profesională a lui Jacques Delors – anii în care a fost angajat la *Banque de France*, perioada în care a lucrat cu sindicatele, cea în care a fost consilier al prim-ministrului Jacques Chaban-Delmas, timpul petrecut la *French Plan Commission*, pentru ca apoi să devină eurodeputat și ministru al

---

¹ “Intervention de Jacques Delors devant le Parlement Européen – Strasbourg”, 19 ianuarie 1995 (19.01.1995), European Commission, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_95_3 (22.04.2024).

² **Mihaela-Adriana Pădureanu** este expert în cadrul Compartimentului Studii, Serviciul Afaceri Europene al Institutului European din România. Adresă de email: mihaela.padureanu@ier.gov.ro. Autoarea le mulțumește lui Mihai Sebe și Elizei Vaș pentru comentarii și recomandări.

Acest material exprimă opinia autoarei și nu poate fi considerat ca reprezentând o luare de poziție oficială a Institutului European din România.

³ Palmer, John, “Jacques Delors: European Giant”, *European Policy Center* (03.01.2024), <https://www.epc.eu/en/Publications/Jacques-Delors-European-Giant~573050> (22.04.2024).

⁴ De La Feld, Simone, “Farewell to Jacques Delors, passed at 98: “Europe loses a giant”, *EU News* (29.12.2023), <https://www.eunews.it/en/2023/12/27/farewell-jacques-delors-passed-at-98/> (22.04.2024).

⁵ Reamintim că președintele Mitterrand a fost primul șef de stat care a efectuat o vizită oficială în România (18-19 aprilie 1991), după evenimentele din 1989. Vezi și: „Vizita în România a Președintelui Republicii Franceze, François Mitterrand (18-19 aprilie 1991)”, *Agerpres* (18.04.2021), <https://www.agerpres.ro/documentare/2021/04/18/documentar-in-imagini-vizita-in-romania-a-presedintelui-republicii-franceze-fran-ois-mitterrand-18-19-aprilie-1991--696021> (22.04.2024).

economiei și finanțelor în Franța – l-au pregătit pentru funcția de președinte al Comisiei Europene⁶.

Tot Pascal Lamy este cel care identifică trei dimensiuni ale abordării pe care Jacques Delors a avut-o în relație cu Europa: prima este cea istorică. Astfel, Jacques Delors, la fel ca și alți politicieni cu influență asupra construcției europene, a avut experiența directă a celui de-Al Doilea Război Mondial. El a crezut în existența unei misiuni istorice a unității europene care trebuie să contribuie la salvarea civilizației. În al doilea rând, din punct de vedere politic, el se situa la centrul spectrului politic, între creștin-democrație și social-democrație. Pentru acesta, creșterea economică, posibilă prin funcționarea mecanismelor pieței trebuia susținută de o reevaluare a cheltuielilor sociale pentru a fi sustenabilă⁷. În al treilea rând, avem susținerea unei dimensiuni instituționale căreia i-a adăugat un element de mediu, în vederea asigurării unei creșteri economice sustenabile⁸.

Deceniul în care a fost președintele Comisiei Europene a mai fost numit și „*vârsta de aur a construcției europene*”⁹. Cu toate că în primul său mandat Comunitatea Economică Europeană se afla într-o perioadă de stagnare, numită uneori și *euroscloză*, acesta a reușit să transforme aproape complet economia europeană¹⁰. Măsurile luate de Comisia Delors la mijlocul anilor ‘80, au dus la apariția „proiectului 1992”. Astfel, în iunie 1985, la Consiliul European de la Milano, Jacques Delors (președintele Comisiei) și Lord Cockfield¹¹, vicepreședinte și comisarul responsabil cu piața internă au prezentat un proiect pentru realizarea pieței unice care a fost inclus în cartea albă omonimă¹². Proiectul fusese solicitat în

---

⁶ Lamy, Pascal, “*Europe According to Jacques Delors*”, *Jacques Delors Institute* (25.06.2019), <https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2020/08/EN-LEuropeselonDelors-Lamy-fevrier2019.pdf>, p. 2, (22.04.2024). Vezi și: *** Jacques Delors Institute, “Jacques Delors”, <https://institutdelors.eu/en/tous-les-contributeurs/delors-jacques/> (22.04.2024).

⁷ Lamy, *op. cit.*, , pp. 2-3.

⁸ Lamy, *op. cit.*, p. 3.

⁹ Lamy, *op. cit.*, p. 1.

¹⁰ Giersch, Herbert, “*Euroclerosis*”, *Kieler Diskussionsbeiträge, No. 112, Institut für Weltwirtschaft (IfW), Kiel*, 1985 <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/48070/1/025296167.pdf> (22.04.2024). În sensul folosit de economistul german, termenul este utilizat mai ales pentru a descrie susținerea unor agenți economici care nu doresc să implementeze reforme ce pot fi costisitoare. Astfel este menținută rigiditatea pieței muncii.

¹¹ Arthur Cockfield, Baron Cockfield (1916-2007) a fost un funcționar public, director de companie și politician al Partidului Conservator. A fost ministru de stat la Trezorerie din 1979 până în 1982, secretar de stat pentru comerț din 1982 până în 1983, cancelar al Ducatului de Lancaster din 1983 până în 1984 și membru al Comisiei Europene din 1984 până în 1988. Denman, Roy. “Lord Cockfield” (11.01.2007), *The Guardian* <https://www.theguardian.com/news/2007/jan/11/guardianobituaries.obituaries> (22.04.2024).

¹² Monti, Mario, *O nouă strategie pentru piața unică în serviciul economiei și societății europene. Raport prezentat președintelui Comisiei Europene José Manuel Barroso*, (09.05.2010), Ref. Ares(2016)841541 - 17/02/2016, p. 13, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15501/attachments/1/translations/en/renditions/pdf> (22.04.2024).

martie 1985 de Consiliul European, ca răspuns la fenomenul eurosclerozei¹³. În ianuarie 1985, a avut loc primul Summit social de la Val Duchesse și astfel a fost inițiat *dialogul social european* care a dus, printre altele, în ultimele patru decenii, la îmbunătățirea condițiilor de lucru pentru cetățenii europeni¹⁴.

De asemenea, pe lângă piața unică, liderii europeni au decis și adoptarea viitoarei monede unice, respectiv inițierea programului Erasmus în anul 1987. În deceniile care au trecut de atunci au fost modificate în mod periodic elemente ale politicilor care au permis să funcționeze piața unică, fie că a fost vorba despre competiție, fie despre coeziune.

Cu toate că fiecare generație dorește să se considere deosebită și excepțională, acest lucru nu diminuează afirmația conform căreia provocările pe care le-a adus contextul istoric, inclusiv în timpul *vârstei de aur a Europei*, din perioada mandatelor lui Jacques Delors, au fost unele extrem de importante pentru evoluția unității europene. Printre altele, în această perioadă a căzut Cortina de Fier, s-a încheiat Războiul Rece și a avut loc Consiliul European de la Copenhaga, unde au fost luate decizii istorice în relația cu statele din Europa Centrală și de Est:

„Consiliul European a convenit astăzi ca țările asociate din Europa Centrală și de Est care doresc acest lucru să devină membre ale Uniunii Europene. Aderarea va avea loc de îndată ce o țară asociată își va putea asuma obligațiile de aderare prin îndeplinirea condițiilor economice și politice necesare”¹⁵.

În prezent, există două inițiative importante care pot fi considerate ca o continuare a principalelor direcții începute de Jacques Delors: raportul privind viitorul pieței unice, coordonat de Enrico Letta¹⁶ și continuarea dialogului social (având în vedere că este una dintre prioritățile președinției belgiene a Consiliului Uniunii Europene)¹⁷.

Putem să observăm că moștenirea instituțională a *vârstei de aur* a construcției europene reușește să influențeze și astăzi dinamica procesului de consolidare a Uniunii Europene și să

---

¹³ Vukovic, Marko, *The European Council and the completion of the single market*, EPRS, European Parliamentary Research Service, PE 631.739, (martie, 2019), [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/631739/EPRS_BRI\(2019\)631739_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/631739/EPRS_BRI(2019)631739_EN.pdf) (22.04.2024).

¹⁴ European Commission, *Val Duchesse Summit: EU and social partners commit to strengthening social dialogue* (31.01.2024), https://commission.europa.eu/news/val-duchesse-summit-eu-and-social-partners-commit-strengthening-social-dialogue-2024-01-31_en (22.04.2024).

¹⁵ European Parliament, *European Council in Copenhagen 21-22 June 1993 Conclusions of the Presidency*, p. 13, <https://www.consilium.europa.eu/media/21225/72921.pdf> (22.04.2024).

¹⁶ European Commission, *Enrico Letta's Report on the Future of the Single Market* (10.04.2024), https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/enrico-lettas-report-future-single-market-2024-04-10_en (22.04.2024).

¹⁷ Mocanu, Oana-Mihaela. Ghețu, Caroline-Raluca, *Președinția belgiană a Consiliului Uniunii Europene – avansarea agendei legislative și pregătirea reflecției asupra viitorului comun european*, Institutul European din România, 2024, p. 3, http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2024/01/Opinie_Prioritatile-Presedintiei-belgiene-a-Consiliului-UE_Final.pdf (22.04.2024).

contribuie la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor europeni. Jacques Delors a fost, alături de Jean Monnet și Helmut Kohl, unul dintre cei trei europeni care au fost recompensați cu titlul de *cetățean de onoare al Europei*. Analizele, comentariile și omagiile care i-au fost aduse după dispariția sa confirmă prestigiul, simpatia și recunoștința de care s-a bucurat atât în Europa, cât și în afara sa. Din perspectiva acestei lucrări de tip opinie, continuarea consolidării Uniunii Europene, inclusiv prin aderarea unor noi state, poate fi considerată ca una dintre cele mai semnificative modalități prin care poate fi onorată munca depusă de J. Delors de-a lungul vieții sale.

În acest sens, am examinat unele dintre cele mai relevante acțiuni inițiate de fostul președinte al Comisiei pentru a răspunde provocărilor cu care s-a confruntat construcția europeană, mai ales după încheierea Războiului Rece. Capacitatea de a înțelege și a lua în considerare puncte de vedere diferite a fost probabil ceea ce a făcut ca moștenirea lăsată de acesta să reziste testului timpului. Apariția unor noi provocări la adresa societății europene actuale, cum sunt spre exemplu cele legate de schimbările climatice sau gestionarea nemulțumirii cetățenilor față de anumite politici, nu poate fi eliminată în totalitate, dar poate fi consolidat mecanismul prin care se răspunde acestor neajunsuri.